

Istraživanje o internetskim poslovnim modelima kojima se povređuju prava intelektualnog vlasništva – druga faza

Sažetak

E-trgovine kod kojih postoji sumnja o povredi žiga uporabom prethodno upotrijebljenih naziva domena

Sažetak

Istraživanje o internetskim poslovnim modelima kojima se povrjeđuju prava intelektualnog vlasništva druga faza

E-trgovine kod kojih postoji sumnja o povredi žiga uporabom prethodno upotrijebljenih naziva domena

Predgovor

Istodobno s pokretanjem Koordinirane koalicije za borbu protiv kriminala u području intelektualnog vlasništva (IPC3) pri Europolu EUIPO je objavio izvješće iz prve faze o internetskim poslovnim modelima kojima se povrjeđuju prava intelektualnog vlasništva.

U izvješću je prikazan pregled mnoštva različitih načina povrede prava intelektualnog vlasništva na internetu u komercijalne svrhe i predstavljen potpuno nov način utvrđivanja, raščlambe, analize i predstavljanja takvih poslovnih modela. Ono se često citira kada je riječ o internetskim poslovnim modelima kojima se povrjeđuju ta prava.

Ova studija temelji se na početnim nalazima i u njoj se detaljno ispituju informacije o tome da se počinitelji za koje se sumnja da su povrijedili pravo intelektualnog vlasništva u velikoj mjeri koriste nazivima domena kojima su se prethodno koristile poznate osobe, organizacije, strana veleposlanstva, poduzeća i mnogi drugi.

Tu pojavu prvi je prijavio danski stručnjak za kiberkriminalitet koji je utvrdio da počinitelji za koje se sumnja da su povrijedili prava žigova sustavno ponovno registriraju velik broj prethodno upotrijebljenih naziva domena u okviru danske domene .dk.

Zamisao je bila iskoristiti popularnost takvih naziva domena u cilju privlačenja prometa prema novim e-trgovinama na kojima se prodaje roba za koju se sumnja da se njome povrjeđuje pravo žiga. Osumnjičeni počinitelji povrede kupovali su nazive domena čim bi oni postali raspoloživi za ponovnu registraciju i ubrzo nakon toga aktivirali su e-trgovinu.

EUIPO je odlučio ispitati primjenjuje li se praksa otkrivena u Danskoj i u drugim europskim zemljama s razvijenim sektorima e-trgovine. Istraživanje je provedeno u Švedskoj, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Španjolskoj, a rezultat istraživanja je ovo izvješće.

Rezultati su bili iznenađujući i pokazali su da praksa utvrđena u Danskoj postoji i u četiri odabrane zemlje, i to u većoj mjeri nego što se moglo očekivati.

Nakon detaljne analize 40 primjera istraživanjem je također utvrđeno da je ono što se na površini čini kao tisuće nepovezanih e-trgovina zapravo jedno ili nekoliko poduzeća koja europskim potrošačima prodaju robu za koju se sumnja da se njome povređuje pravo žiga.

U ovom novom izvješću pružaju se dodatni dokazi o razmjerima problema povreda prava intelektualnog vlasništva u okviru internetske trgovine i ističe se važnost suradnje na razini EU-a u cilju rješavanja tog problema.

António CAMPINOS
Izvršni direktor EUIPO-a

1. Sažetak

Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) naručio je 2015., posredstvom Europske promatračnice za povrede prava intelektualnog vlasništva, istraživanje o internetskim poslovnim modelima koji se upotrebljavaju za povrede prava intelektualnog vlasništva (IPR). Inicijativa je zamišljena kao neovisna studija utemeljena na podacima kojom bi se ocjenjivalo i analiziralo kako povrede prava intelektualnog vlasništva na internetu u komercijalne svrhe funkcioniraju, kako se financiraju, kako počinitelji njima ostvaruju dobit, kakva se vrsta sadržaja njima širi i koliko su velike njihove baze korisnika.

Studijom bi se tvorcima politika, civilnom društvu i privatnim poduzećima omogućilo da bolje razumiju situaciju. Istodobno bi trebala doprinijeti utvrđivanju i boljem razumijevanju raspona odgovora koji su potrebni za suočavanje s izazovima internetskih povreda prava intelektualnog vlasništva velikih razmjera.

Predviđena je provedba studije u dvije faze:

- prva faza, kvalitativna studija kojom se nastoji osigurati pregled različitih poslovnih modela koji se upotrebljavaju za povrede prava intelektualnog vlasništva na internetu;
- druga faza, kvantitativna studija koja se sastoji od detaljnog istraživanja jednog ili više važnih poslovnih modela i strategija.

Izvešće o prvoj fazi objavljeno je 12. srpnja 2016. i dostupno je na mrežnom mjestu EUIPO-a¹.

Tijekom prve faze istraživanja otkrivena je nedavno provedena studija u Danskoj² koja je bila usmjerena na otkriveni uzorak posebne uporabe sustava naziva domena (DNS) na danskoj nacionalnoj vršnoj domeni (ccTLD) .dk. Studija je pokrenuta zbog navoda u medijima o pojavi e-trgovina za koje se sumnja da povrjeđuju prava žiga, a za koje se smatralo da su neovisne i nepovezane e-trgovine. Danskom studijom nastojalo se utvrditi postoji li uzorak ili struktura uspostave tih e-trgovina. Analizom ponovne registracije prethodno upotrijebljenih naziva domena utvrđeno je da se e-trgovine za koje se sumnja da prodaju robu kojom se povrjeđuje pravo žiga osnivaju uporabom naziva domena koje su se prethodno upotrebljavale u različite internetske svrhe. Kada su nazivi domena postali dostupni za ponovnu registraciju, operatori e-trgovina sustavno su ponovno registrirali nazive domena i ubrzo nakon toga uspostavljali e-trgovine za prodaju proizvoda za koje se sumnja za povrjeđuju tuđi žig. Karakteristična je bila značajka da je prethodna

¹ https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/Research_on_Online_Business_Models_IBM/Research_on_Online_Business_Models_IBM_en.pdf.

² Istraživanje koje je proveo danski stručnjak za kibekriminalitet Henrik Bjørner dostupno je ovdje: <http://cybercrime.eu/analysis/analysing-registration-of-previously-used-danish-domain-names/>.

uporaba naziva domena bila potpuno nepovezana s proizvodima koji se prodaju putem e-trgovina koje su predmet sumnje. Primjerice, nazivi domena uključivali su one koje su prethodno upotrebljavali političari, strana veleposlanstva, privatna poduzeća i mnogi drugi nositelji registracije naziva domene.

U razdoblju od listopada 2014. do listopada 2015. počinitelji za koje se sumnja da su povrijedili pravo žiga ponovno su registrirali 566 domena .dk čim su ih njihovi prethodni podnositelji registracije oslobodili i čim su postale raspoložive za ponovnu registraciju.³

Provedenim istraživanjem obuhvaćena je samo danska nacionalna vršna domena .dk, ali na temelju otkrivenih aktivnosti moglo se zaključiti da istu praksu primjenjuju počinitelji za koje se sumnja da su povrijedili pravo žiga u drugim europskim zemljama. EUIPO je na temelju toga odlučio detaljnije istražiti to pitanje u drugoj fazi istraživačkog projekta usmjerenog na četiri europske zemlje s velikim sektorima e-trgovine. Na temelju tih kriterija odabrane su Švedska, koja se kao skandinavska zemlja može smatrati usporedivom s Danskom, zatim Njemačka i Ujedinjena Kraljevina, koje imaju vrlo dobro razvijene i velike sektore e-trgovine, te zemlja s velikim sektorom e-trgovine u južnoj Europi, Španjolska.

Opći cilj analize e-trgovina bio je otkriti e-trgovine koje prodaju robu za koju se sumnja da se njome povrjeđuje pravo žiga. U tu svrhu razvijen je automatiziran postupak u kojem je svaki naziv domene prolazio kroz skup analitičkih modula za razvrstavanje mrežnih mjesta u one za koje se sumnja da se njima povrjeđuje pravo žiga i one u odnosu na koje ta sumnja ne postoji. Tim analitičkim modulima posebno se nastojalo olakšati prikupljanje informacija i analiza sadržaja.

U vrijeme analize u Švedskoj, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Švedskoj zabilježeno je sljedeće stanje.

Trenutačnim istraživanjem nedvojbeno je utvrđeno da se ista pojava koja je prethodno zabilježena u Danskoj javlja i u Švedskoj, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Španjolskoj.

³ Imajte na umu da je izvor ovih informacija prethodno navedena danska studija.

Nacionalna vršna domena (ccTLD)	Švedska .se	Njemačka .de	Ujedinjena Kraljevina .uk	Španjolska .es	Ukupno
Razdoblje analize	8. – 10. prosinca 2016.	23. studenoga – 6. prosinca 2016.	26. siječnja – 10. veljače 2017.	10. – 11. siječnja 2017.	
Ukupan broj otkrivenih aktivnih naziva domena u okviru ccTLD-a koje su aktivno mrežno mjesto	1 259 990	11 057 426	8 158 245	1 047 780	21 523 441
Ukupan broj otkrivenih e-trgovina koje se koriste nazivom domene u okviru ccTLD-a	33 212	208 939	224 154	49 147	515 452
Ukupan broj otkrivenih e-trgovina za koje se sumnja da povrjeđuju tuđe žigove uporabom naziva domene u okviru ccTLD-a	3 161 (9,5 % ukupnog broja e-trgovina)	6 066 (2,9 % ukupnog broja e-trgovina)	14 182 (6,3 % ukupnog broja e-trgovina)	4 461 (9,1 % ukupnog broja e-trgovina)	27 870 (5,41 % ukupnog broja e-trgovina)
Ukupan broj otkrivenih e-trgovina za koje se sumnja da povrjeđuju tuđe žigove uporabom naziva domene u okviru ccTLD-a kada je naziv domene prethodno upotrebljavao drugi nositelj	2 444 (77,3 % e-trgovina koje su predmet sumnje)	4 864 (80,2 % e-trgovina koje su predmet sumnje)	10 081 (71,1 % e-trgovina koje su predmet sumnje)	3 612 (81,0 % e-trgovina koje su predmet sumnje)	21 001 (75,35 % e-trgovina koje su predmet sumnje)

Istraživanjem je otkriveno 27 870 e-trgovina za koje se sumnja da prodaju robu kojom se povrjeđuje pravo žiga u Švedskoj, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Španjolskoj. Za 21 001 e-trgovinu (73,35 %) utvrđeno je da se upotrebljavaju nazivi domena koji su se prethodno upotrebljavali i pritom se internetski promet usmjerava na mrežna mjesta koja nisu povezana s njihovom prethodnom uporabom.

Na temelju istraživanja mora se smatrati vjerojatnim da se isto događa u drugim europskim zemljama s dobro razvijenim sektorima e-trgovine.

Analizom 27 870 e-trgovina za koje se sumnja da prodaju robu kojom se povrjeđuje pravo žiga u Švedskoj, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Španjolskoj utvrđen je niz uzoraka u uspostavi e-trgovina. Oni uključuju sljedeće:

- kategoriju proizvoda: cipele su najviše zastupljena kategorija proizvoda u 67,5 % e-trgovina koje su predmet sumnje, a odjeća je najviše zastupljena kategorija proizvoda u 20,6 % e-trgovina⁴;
- najviše pogođena trgovačka marka: otkriveno je da je najviše oštećena trgovačka marka najviše pogođena u 18 % e-trgovina koje su predmet sumnje, a druga po redu marka kojoj jenanesena najveća šteta pogođena je u 11,9 % e-trgovina koje su predmet sumnje;
- upotrijebljeni softver: 94,6 % otkrivenih e-trgovina koje su predmet sumnje koristilo se istim posebnim softverom za e-trgovinu;
- ured za registraciju: 40,78 % otkrivenih e-trgovina koje su predmet sumnje u Švedskoj i Ujedinjenoj Kraljevini registrirano je u istom uredu za registraciju;
- poslužitelje za imena: 21,3 % otkrivenih e-trgovina koje su predmet sumnje koristilo se istim poslužiteljem za imena;
- zemlju koja pruža uslugu smještaja na poslužitelju: pružatelj usluga smještaja na poslužitelju za 25,9 % e-trgovina koje su predmet sumnje nalazio se u Turskoj, za 19,3 % e-trgovina u Nizozemskoj i za 18,3 % trgovina u Sjedinjenim Američkim Državama.

⁴ Treba napomenuti da dvije glavne kategorije proizvoda odgovaraju kategorijama proizvoda koje je utvrdio Eurostat u općoj anketi o kupnji na internetu: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals.

Djelatnosti mrežnih mjesta za koje su se nazivi domena prethodno upotrebljavali znatno su se razlikovale, ali se mogu podijeliti u sljedeće kategorije:

1. javne ustanove, međunarodne organizacije i interesne skupine
2. financijski sektor
3. mrežna mjesta s novostima, medijska i informativna mrežna mjesta
4. ostala poduzeća
5. javna rasprava i propaganda
6. dobrovoljni rad
7. mrežna mjesta s kulturnim i vjerskim sadržajima
8. privatne udruge
9. poznate osobe i klubovi obožavatelja
10. mrežna mjesta za odrasle i za upoznavanje partnera.

Tijekom istraživanja podrobno je analizirano 40 e-trgovina. Studije slučaja nalaze se u Prilogu izvješću.

Domain001	Domain007	Domain010	Domain003
U studiji slučaja <i>Domain001</i>-se naziv domene prethodno se upotrebljavao za usmjeravanje internetskog prometa na mrežno mjesto na švedskom jeziku s informacijama Europskog parlamenta za švedske građane	U studiji slučaja <i>Domain007</i>-de naziv domene prethodno se upotrebljavao za usmjeravanje internetskog prometa na mrežno mjesto na njemačkom jeziku s informacijama o baletnoj školi	U studiji slučaja <i>Domain010-co.uk</i> naziv domene prethodno se upotrebljavao za usmjeravanje internetskog prometa na mrežno mjesto na engleskom jeziku s informacijama o lokalnoj službi za pratnju.	U studiji slučaja <i>Domain003-es</i> naziv domene prethodno se upotrebljavao za usmjeravanje internetskog prometa na mrežno mjesto na španjolskom jeziku s informacijama o raku i načinima njegova liječenja.

Niti u jednoj od provedenih 40 studija slučaja nije utvrđen međuodnos između prethodne uporabe naziva domene i trenutne prodaje proizvoda. Čak i ako se domena prethodno upotrebljavala za prodaju robe, nove e-trgovine prodavale su u vrijeme analize drugačije vrste proizvoda.

U studijama slučaja navedeno je da je jedini razlog za ponovnu registraciju naziva domene iskoristiti popularnost mrežnog mjesta koje se prethodno povezivalo s tim nazivom domene. Prednosti bi uključivale indeksaciju tražilice, objavljene komentare o uslugama i/ili proizvodima i poveznice s drugih mrežnih mjesta na kojima se još nije uzela u obzir nova uporaba.

Na prvi pogled čini se da su e-trgovine nepovezana samostalna poduzeća. Međutim, analizom e-trgovina i studija slučaja utvrđeni su različiti zajednički elementi povezani s kategorijama proizvoda i trgovačkim markama koje se nude u e-trgovinama koje su predmet sumnje, i to s obzirom na njihovu tehnologiju mrežnih mjesta, uključujući uporabu posebnih ureda za registraciju i poslužitelja za nazive domena, i s obzirom na države podrijetla pružatelja usluga smještaja na poslužitelju.

Promatranjem strukture poslovne prakse i detaljnom analizom 40 studija slučaja dobiven je još jedan rezultat istraživanja, a to je vjerojatnost visokog stupnja povezanosti e-trgovina. Čini se da rezultati istraživanja upućuju na to da je ono što se na površini čini kao tisuće nepovezanih e-trgovina najvjerojatnije zapravo jedno ili nekoliko poduzeća koja europskim potrošačima prodaju robu za koju se sumnja da se njome povrjeđuje pravo žiga.

Nalazi izvješća zanimljivi su tijelima za provođenje zakona i internetskim posrednicima, ali i nositeljima žiga i potrošačima, kojima će olakšati razumijevanje veličine i obilježja ovog poslovnog modela koji se upotrebljava u nizu država članica EU-a.

Avenida de Europa, 4
E-03008 — Alicante
Španjolska

www.euiipo.europa.eu

Istraživanje o internetskim poslovnim modelima kojima se povređuju prava intelektualnog vlasništva – druga faza

E-trgovine kod kojih postoji sumnja o povredi žiga uporabom prethodno upotrijebljenih naziva domena

Sažetak